

Extenzivní výsadby ovocných dřevin

Ovocné dřeviny jsou od nepaměti součástí kulturní krajiny nejen České republiky. V našich podmínkách tvoří podstatnou složku krajinné zeleně, ale především doprovodné zeleně venkovských sídel. Původní extenzivní výsadby polokmenů a vysokokmenů ovocných dřevin na okrajích obcí, podél cest vznikaly již od 17. století.

EXTENZIVNÍ PĚSTOVÁNÍ (OVOCNÁŘSTVÍ)

můžeme dle současných trendů, řadit mezi systémy využívající agrotechniku šetrnou k životnímu prostředí. Základní odlišností od produkčních (intenzivních) výsadeb je forma výsadby, pěstitelský tvar a míra agrotechnických zásahů, které mají rozhodující vliv na agroekosystém. Prioritou není tržní uplatnění plodů.

V méně příznivých podmínkách, nevhodných pro produkční systémy, je extenzivní ovocnářství vhodnou alternativou produkčních systémů, kdy jsou kladeny velmi specifické požadavky na vlastnosti výsadbového materiálu. Znalost vhodných ovocných odrůd a jejich požadavků je základ úspěšného pěstování. Z extenzivních výsadeb má ovoce uplatnění především ve zpracovatelských technologiích – moštování, výroba destilátů a ovocných vín, výroba domácích marmelád, jamů, kompotů, klevel a rosolů, případně pro sušené ovoce – které mohou podtrhnout mikroekonomický význam konkrétních regionů

Z mimoprodukčních funkcí extenzivních výsadeb můžeme vyzdvihnout funkce podporující tvorbu mikroklimatu, vzrůstající podíl při realizaci městské zeleně, využití ovocného stromu jako okrasného či krajinného vegetačního prvku – biotopu, obnova krajinné zeleně ve formě liniových výsadeb (aleje, stromořadí, větrolamy), remízky, solitér, doprovodné zeleně venkovských sídel, včetně obnovy venkovských zahrad a extenzivních výsadeb v intravilánu sídel nebo na pozemcích méně vhodných pro produkční (intenzivní) systémy ovocnářství. Extenzivní výsadby z hlediska krajinářského plní několik dalších významných funkcí jako jsou: biologická, meliorační, izolační, asanační, kulturní, naučná, vzdělávací, estetická a také rekreační. Zvyšuje biodiverzitu lokality.

V současnosti velmi oblíbené a podporované staré a krajové odrůdy ovocných dřevin chápeme jako část kulturního dědictví ČR. Zaslouhují ochranu nejen formou genofondových výsadeb, ale také formou produkce množitelského materiálu s následnou výsadbou do kulturní, zemědělské, venkovské, městské a také historické krajiny.

Typická mohutnost kmenů extenzivních výsadeb - odrůda Blenheimská reneta

Solitera hrušňového semenáče

Alejoval výsadba odrůdy Panenské české

Hruška - Křivice

Jablko - Slezský špičák

Jablko - Gascoygného šarlatové

Jablko - Kalvil červený podzimní

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

Radoslav Vlček, Petr Salaš

Ústav šlechtění a množení zahradnických rostlin, Zahradnická fakulta v Lednici, Mendelova univerzita v Brně

● MENDELU
● Zahradnická
● fakulta
●